

Verslag 3 april 2023

UniversiteitsForum

Studentenwelzijn in het Onderwijs

Studentenwelzijn in het onderwijs

Op maandagmiddag 3 april 2023 zijn de leden en gasten van het UniversiteitsForum digitaal in gesprek gegaan over Studentenwelzijn in het Onderwijs. Na een plenaire introductie in het thema door gastsprekers zijn de aanwezigen in groepjes uiteen gegaan om te spreken over de onderstaande vier vragen en stellingen. De uitkomsten van die discussies zijn in dit verslag samengevat.

Vragen en Stellingen

Heeft investeren in studentenwelzijn een positieve impact op het onderwijs?

Stelling: studentenwelzijn moet een onderdeel zijn van het onderwijs aan onze universiteit.

1

Elke opleiding en elke faculteit heeft andere financiën en mogelijkheden.

Moet studentenwelzijn gecoördineerd worden op een centraal niveau of op een decentraal niveau om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van studenten?

2

Wat hebben we nodig als studenten, docenten en personeel om stappen te zetten naar een gecoördineerde aanpak voor studentenwelzijn?

3

Wie is er verantwoordelijk voor studentenwelzijn in onze universiteit?

Stelling: De UvA heeft een centrale visie nodig op het belang van studentenwelzijn en de plaats daarvan in het onderwijs.

4

Gast sprekers

Om de aanwezigen te introduceren in de thematiek hebben twee (gast)sprekers aan het begin van de bijeenkomst het woord genomen: Tessa Trapp & Joyce Helsloot.

Tessa Trapp

Tessa is derdejaars PPLE student, voorzitter van de Centrale Studentenraad en dossierhouder van mentale gezondheid en studentenwelzijn.

Tessa houdt zich al twee jaar bezig met het vergroten van bewustzijn onder studenten dat er verschillende voorzieningen voor mentale gezondheid bestaan aan de UvA. Tijdens de COVID pandemie is er meer aandacht voor mentale gezondheid onder studenten gekomen, het is belangrijk dat we deze aandacht vasthouden.

Het Trimbos-instituut publiceerde in 2021 samen met het RIVM een rapport over de mentale gezondheid van studenten. In dit rapport stond dat 51% van de studenten mentale gezondheidsproblemen ervaart, binnen die groep ervaart 12% ernstige klachten. Het Trimbos-instituut noemt sociale steun, eenzaamheid, stress en prestatiedruk als oorzaken van de mentale gezondheidsproblemen. Tessa en de Centrale Studentenraad identificeren naast deze oorzaken nog een aantal oorzaken, bijvoorbeeld dat het beginnen met studeren een levensveranderende ervaring is voor veel studenten. Dit geldt met name voor internationale studenten of Nederlandse studenten die uit een andere stad komen. Deze groepen verliezen hun opgebouwde netwerk aan vrienden en familie en moeten wennen aan een nieuwe systeem. Een andere oorzaak is dat de universiteit voor veel studenten een kwetsbare omgeving kan zijn op het gebied van sociale veiligheid. Je kunt hierbij denken aan pesten, seksueel geweld en machtsverhoudingen. Als laatste zijn er nog structurele factoren zoals een drukke jaarplanning waarbij er om de 4 of 8 weken tentamens plaatsvinden, het afschaffen van de basisbeurs, hogere kosten van studeren en wonen in het algemeen waardoor studenten meer moet werken, en een hoge druk vanuit het professionele leven en masteropleidingen voor studenten om relevante werk en/of stage ervaring te hebben naast het feit dat ze binnen drie jaar afgestudeerd moeten zijn.

De Centrale Studentenraad vindt dus dat de universiteit een verantwoordelijkheid heeft bij het aanpakken van de onderliggende oorzaken van verminderde mentale gezondheid onder studenten omdat veel van de problemen verbonden zijn aan de universiteit en de omgeving daarvan zelf, en daarnaast een goede geestelijke gezondheid cruciaal is voor studiesucces en tevredenheid onder studenten.

Joyce Helsloot

Joyce Helsloot is studieadviseur bij de opleiding Communicatiewetenschap en is daarnaast coördinator van het vak Academic Skills Tutoring (hierna: AST).

Communicatiewetenschap heeft het vak AST in het curriculum ingebed, bij dit vak worden studenten in werkgroepen gekoppeld aan een tutor en eens per maand hebben ze een bijeenkomst. AST is een verplicht vak gedurende het eerste en het begin van het tweede studiejaar, waar studenten 2 ECTS mee verdienen. Wanneer studenten beginnen met AST krijgen zij een intakeformulier om te inventariseren hoe het fysiek en psychisch met ze gesteld is en of er persoonlijke omstandigheden zijn waar extra begeleiding voor vereist is. Om de studenten te begeleiden worden hierbij gesprekken met een tutor aangeboden, zodat de opleiding eerder kan inspelen op de persoonlijke situatie van de student. Binnen AST krijgen studenten onder andere informatie over de UvA om ze wegwijs te maken binnen het systeem en ze attent te maken op het aanbod van voorzieningen voor studentenwelzijn binnen de UvA. Ook wordt er aandacht besteed aan verwachtingen, plannen, studiecultuur, en loopbaanoriëntatie tijdens en na de studie. De studenten volgen masterclasses over studentenwelzijn met onderwerpen zoals timemanagement en stressreductie. Studenten reflecteren op deze masterclasses door middel van opdrachten en werkgroepen.

Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuwe vorm voor AST waarbij studenten zelf kunnen kiezen tussen verschillende onderwerpen zoals perfectionisme of studievaardigheden, waarover workshops worden aangeboden door studentendecanen en studentenpsychologen. Daarbij wordt er een diversiteitswerkgroep gevormd in het eerste studiejaar. Er wordt met de studenten het gesprek aangegaan over diversiteit, inclusie en interculturaliteit, om onder andere te bespreken hoe je goed met elkaar kunt samenwerken en hoe je goed naar elkaar leert luisteren en voor jezelf leert opkomen ondanks onderlinge verschillen.

Vraag:

Heeft investeren in studentenwelzijn een positieve impact op het onderwijs?

Stelling: studentenwelzijn moet een onderdeel zijn van het onderwijs aan onze universiteit.

Deze groep was het erover eens dat investeren in studentenwelzijn een positieve impact heeft op het onderwijs. Over de vraag of studentenwelzijn dan ook onderdeel van het onderwijs moet zijn waren de meningen echter verdeeld.

Voorstanders stelden dat docenten er binnen bestaande werkgroepen aandacht aan zouden kunnen besteden om zo bewustzijn te creëren over dit onderwerp bij studenten en docenten. Dit leek de voorkeur te hebben boven een losse module opzetten waar niet elke opleiding de middelen voor heeft. Tegenstanders stelden dat mentale gezondheid een taak is van de gezondheidszorg in plaats van de universiteit.

Los van het feit dat studenten zelf verantwoordelijk zijn voor hun welzijn, ziet deze groep wel wat aandachtspunten die verbeterd kunnen worden, zoals de informatievoorziening en communicatie binnen de universiteit over al bestaande voorzieningen op het gebied van studentenwelzijn. De universiteit heeft namelijk wel de plicht oog te houden voor en rekening te houden met het welbevinden van de student. De groep wees ook op het feit dat het belangrijk is te kijken naar het VN-verdrag Handicap dat gaat over het verbeteren en waarborgen van gelijke kansen in het onderwijs en een inclusiever onderwijs. Dit verdrag stelt namelijk dat alle studenten, ook diegene met mentale of fysieke beperkingen, onderwijs moeten kunnen volgen.

Samenvattend was de groep het erover eens dat het huidige aanbod van begeleiding aan de UvA in de vorm van mentoren, studieadviseurs, studentendecanen, en studentenpsychologen voldoende lijkt, maar er gewerkt kan worden aan de informatievoorziening en communicatie hierover.

Elke opleiding en elke faculteit heeft andere financiën en mogelijkheden.

Moet studentenwelzijn gecoördineerd worden op een centraal niveau of op een decentraal niveau om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van studenten?

Deze groep vindt dat studentenwelzijn zowel centraal als decentraal gecoördineerd moet worden. Op centraal niveau moet er expertise op het gebied van studentenwelzijn in huis gehaald worden en moet erop gelet worden dat kennis hierover tussen faculteiten gelijk is. Daarbij zou het helpen als een centrale visie of opdracht wordt uitgezet, die vervolgens verder kan worden ingevuld op decentraal niveau. Op decentraal niveau kunnen de faculteiten deze visie of opdracht dan personaliseren.

Het is belangrijk dat op facultair en zelfs op opleidingsniveau genoeg aandacht is voor studentenwelzijn. Een faculteit of opleiding is het meest laagdrempelig en benaderbaar voor een student, waardoor ze allebei een grote rol spelen bij het tijdig signaleren van waar de behoeftes liggen op het gebied van studentenwelzijn. Het zou volgens deze groep een goed idee zijn als studentenwelzijn is ingebed in de studiecultuur op elke faculteit, in plaats van een eenzijdige focus op academisch presteren. Het zou helpen hierbij al bestaande studentengemeenschappen te betrekken. Het is belangrijk dat faculteiten de middelen hebben om een passend aanbod aan studentenwelzijn aan te bieden of studenten voldoende bekend te maken het huidige aanbod, hier ligt weer een taak voor het centrale niveau om te waarborgen dat faculteiten niet te veel hierin verschillen.

Samenvattend vindt deze groep dat er op centraal niveau expertise in huis gehaald moet worden en een centrale visie of opdracht uitgezet moet worden die vervolgens op facultair- en opleidingsniveau wordt uitgewerkt en ingevuld. Daarbij is het een goed idee om bestaande studentengemeenschappen zoals onder andere studieverengingen te betrekken om studentenwelzijn ingebed te krijgen in de studiecultuur.

Wat hebben we nodig als studenten, docenten en personeel om stappen te zetten naar een gecoördineerde aanpak voor studentenwelzijn?

Ook deze groep vindt dat er een UvA-brede visie of strategie nodig is op het gebied van studentenwelzijn. Door duidelijke doelen op te stellen in een centrale visie, kan er daarna aan een gecoördineerde aanpak gewerkt worden. Voor docenten en medewerkers zou zo'n visie kunnen helpen met het bepalen wat hun rol is in het begeleiden van studenten en hun welzijn.

Het vak AST van Communicatiewetenschap is een mooi voorbeeld van studentenwelzijn dichtbij de student aanbieden door het te integreren in het onderwijs van een opleiding. Deze groep is voorstander van deze manier van studentenwelzijn onder de aandacht brengen, en benadrukt dat er goed moet worden ingezet op weerbaarheid, preventie, verwachtingsmanagement en het normaliseren van de aanwezigheid van enige stress. Het zou een goed idee zijn om randvoorwaarden voor studeren te bespreken met studenten, zoals het feit dat je veel tijd per week nodig hebt om te studeren.

Het is belangrijk dat er voor een veilig klimaat en enige sociale cohesie wordt gezorgd zodat studenten het kunnen bespreken als ze mentale klachten ervaren. De UvA heeft al een breed aanbod aan trainingen en voorzieningen zoals de Online Study Space waar studenten gebruik van kunnen maken. Het lijkt dus belangrijk het gesprek aan te gaan over de communicatie over deze trainingen, en heel gericht te kijken wat er nog nodig is qua aanvulling op het gebied van sociale cohesie en preventie. Ook deze groep vond het een goed idee om bestaande studentengemeenschappen te betrekken hierin. Daarnaast moet er een vangnet of systeem zijn om studenten met extremere problemen naar de juiste hulp te kunnen doorverwijzen.

Samenvattend, vindt deze groep het belangrijk om laagdrempelig ondersteuning op het gebied van studentenwelzijn aan te bieden, dit houdt in dat er zoveel mogelijk op opleidingsniveau wordt aangeboden of gecommuniceerd aan studenten. Daarnaast is het aanbod aan trainingen op centraal niveau fijn voor studenten die juist met wat meer privacy aan hun welzijn of vaardigheden willen werken.

Wie is er verantwoordelijk voor studentenwelzijn in onze universiteit?

Stelling: De UvA heeft een centrale visie nodig op het belang van studentenwelzijn en de plaats daarvan in het onderwijs.

Deze groep vindt dat er een gedeelde verantwoordelijkheid ligt voor studentenwelzijn, maar dat er op centraal niveau initiatief moet worden genomen. Een centrale visie voor studentenwelzijn kan docenten en medewerkers helpen te bepalen wat er nog mist of al goed gaat en wat hun rol in het welzijn van hun studenten is. Het blijft daarbij de verantwoordelijkheid van de studenten om geïnformeerd te blijven en om te weten wanneer ze hulp nodig hebben.

De universiteit zou op centraal niveau moeten kijken wat er nodig is om de onderliggende oorzaken van verminderd studentenwelzijn aan te pakken. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat studeren voor veel studenten duurder en drukker is dan jaren geleden. Er zou een centraal raamwerk of centrale visie gecreëerd moeten worden voor de ondersteuning van studenten, de voorzieningen voor studenten en het communiceren van het aanbod van voorzieningen aan studenten. Op decentraal niveau moet dit raamwerk dan worden aangepast aan de individuele behoeftes van studenten, aansluitend op hun faculteit of opleiding. Daarbij moet er ook op decentraal niveau worden gewerkt aan het communiceren van bestaande voorzieningen voor studentenwelzijn aan studenten. Er ligt daarbij een verantwoordelijkheid bij de universiteit om bepaalde groepen waarvan bekend is dat ze meer hulp nodig hebben met het opbouwen van een vangnet en het wennen aan studeren extra aandacht te geven. Dit geldt bijvoorbeeld voor internationale studenten.

Er kan ook meer aandacht besteed worden aan de positieve kant van studentenwelzijn, door studenten bijvoorbeeld meer te attenderen op cursussen die ze kunnen volgen bij CREA of andere sociale activiteiten.

Samenvattend, vindt deze groep dat er een centrale visie over studentenwelzijn nodig is die decentraal verder kan worden uitgewerkt. Daarbij moet worden gekeken naar de onderliggende oorzaken van verminderd studentenwelzijn om deze visie in te kleuren.

Vragen? Neem dan contact op met ambtelijk
secretaris Zazie van Dorp.
universiteitsforum-bb@uva.nl